

Posudek bakalářské práce

Jiří Činátl: Recepce a reinterpretace antických symbolů raným křesťanstvím, 2012

Práce diplomanda Jiřího Činátla má titul „Recepce a reinterpretace antických symbolů raným křesťanstvím“. Zabývá se symboly v antickém výtvarném umění a jejich přejímáním a reinterpretací v umění křesťanském. Na úvod práce autor vysvětluje definici náboženství Scotta Atrana, symbolickou povahu umění a průběh procesu recepce a reinterpretace. Poté autor charakterizuje raně křesťanskou církev. Charakteristika je zjednodušující, a proto dosti nepřesná (Text kvůli zjednodušení předkládá některé historicky problematické teze. Např., že Jeruzalém přestal být centrem křesťanství až po roce 74 a že teprve v této době se díky Pavlově misii začínají v křesťanství vytrácet židovské tradice a zvyky; a rovněž, že se monarchický episkopát zformoval až poté, co bylo křesťanství uznáno jako státem tolerované náboženství). Dále navazuje přehled římských dějin a charakteristika římského náboženství a přehled geneze antického křesťanského umění v Římě. Také zde je minimálně jedna významná chronologická nepřesnost a nelogičnost (Podle tvrzení na s. 20 je vznik římské republiky datován 20 let po prvním „republikánském konfliktu“, 1. plebejské secessi.) a jedna nelogičnost věcná (Na s. 20 se tvrdí, že Židé bývali v imperiu z náboženských důvodů pronásledováni, a proto křesťané – nakolik považovaní za židovskou sektu – pronásledování unikali. Bez zmínky o privilegovaném postavení Židů jsou obě tvrzení v rozporu). V otázce vymezení křesťanského umění autor vychází z Effenbergerova předpokladu, že o křesťanském umění můžeme hovořit nejdříve ve 3. stol. Nabízí se otázka, proč potom píše na s. 31 o křesťanské figurální výzdobě Kallistových katakomb z 2. stol. V hlavní tematické části, která se zabývá křesťanskou recepcí a reinterpretací antických symbolů, se autor zabývá třemi ikonografickými tématy: triumfující Kristus, dobrý pastýř (subkapitola má nadpis „Dobrý pastýř a beránek“, ale obraz beránka je opomenut – je zřejmě zaměněn s motivem ztracené ovce), postava oranta, ryba.

Po formální stránce lze práci vytknout nedbalé jazykové zpracování. V práci je řada chyb interpunkčních a gramatických – zejména v syntaktické kongruenci nebo v psaní velkých písmen (slovo „žid“ na místě, kde jednoznačně označuje národní příslušnost – s. 14: „jiným národům než židům“). Nedbalost se projevuje také v řadě chyb věcných. Na některé jsem už upozornil výše. Krom toho ilustrativně: na s. 12 zřejmě záměna slov „středověkých“ / „starověkých“; na s. 38 se hovoří o „oběti Izákovi“, namísto „obětování Izáka“; na s. 41 se schválení římského senátu chápe jako výraz vůle lidu (ale pozor, římská republika byla SPQR, tj. senatus populusque romanus – senát a lid byly dvě oddělené „komory“).

Podle seznamu literatury autor cituje Bibli podle „Překlada 21. stol.“, což z osobních důvodů vítám, ale podle mého názoru by bylo vhodnější v poznámkách pod čarou namísto odkazu „Bible, 2009“ volit nějakou zkratku (pro Český ekumenický překlad je zaužívána zkratka ČEP, pro tento nový překlad žádná zkratka zatím ustálena není – nebránil bych se zavést B21, nebo Bible21). Nicméně citát *Jan* 10,11 na s. 49 označený jako „Bible, 2009“ neodpovídá textu Bible 21. To pokládám za velký citační lapsus.

Závěrečné hodnocení

Autor pracoval s relevantní odbornou literaturou, jejíž rozsah je více než dostatečný. Po stránce obsahové spis podle mého soudu snad dokonce překračuje nároky na bakalářskou práci. Pokud je totiž kritická interpretace výzdoby mauzolea sv. Konstancie na s. 45 autorovým původním přínosem (není opatřena žádným citačním odkazem), mohla by být zárodkem velmi dobré publikace. Nicméně vzhledem k nedbalé gramatické stránce a s ohledem na uvedené věcné nepřesnosti navrhuji hodnotit práci známkou *dobře*, v nejlepším případě *velmi dobře*.

Při obhajobě by autor mohl upřesnit, zdali je interpretace mozaiky v Konstanciině mauzoleu jeho původním přínosem. Mohl by se také pokusit o přesnější definici symbolu, například může zpřesnit své porovnání symbolu a znaku na s. 11, neboť definice symbolu na s. 39 jeho práce je poněkud tajemná.

V Praze dne 1.8. 2012

Mgr. Jiří Pavlík, Ph.D.